

УДК 81'22:81'42:34:314.151.3-054.72(73)

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2023-18-1>

Надія АНДРЕЙЧУК

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79007

ORCID: 0000-0002-9592-3187

Марія ГОРОДИЛОВСЬКА

асистент кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79007

ORCID: 0000-0002-8745-8940

Бібліографічний опис статті: Андрейчук Н., Городиловська М. (2023). Потенціал лінгвoseміотичної інтерпретації для дослідження жанру імміграційного акта в законодавчому дискурсі США. *Актуальні питання іноземної філології*, 18, 3–11, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2023-18-1>

ПОТЕНЦІАЛ ЛІНГВОСЕМІОТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖАНРУ ІМІГРАЦІЙНОГО АКТА В ЗАКОНОДАВЧОМУ ДИСКУРСІ США

Стаття торкається низки питань, пов'язаних із вивченням жанру імміграційного акта в законодавчому дискурсі США із застосуванням лінгвoseміотичного підходу. Виклад матеріалу структуровано у відповідності до вирішення трьох основних завдань. По-перше, обґрунтовано виокремлення основних жанрових ознак імміграційного акта: 1) діяльнісна природа, яка втілюється в семіозисі – процесі, в якому текст акта функціонує як знак; 2) соціальність, яка впливає з діяльнісної природи права; 3) жанрова маркованість кодового, інформаційного та культурного виміру знакодії текстів імміграційних актів у соціумі. Остання виявляється в параметризації жанру акта як повторюваної функціональної єдності знаків, що передбачає: а) усталеність мовного кодування (кодовий вимір); б) детермінованість вмісту потребами соціуму (інформаційний вимір); в) відповідність правовій системі та існуючому соціальному інституту права (культурний вимір).

По-друге, запропоновано виокремити новий підрозділ лінгвoseміотичних студій – правову лінгвoseміотику та розглядати жанр імміграційного акта як один із об'єктів дослідження цього підрозділу. Стверджується, що комплексним методом дослідження жанру в правовій лінгвoseміотиці є лінгвoseміотична інтерпретація, яка спрямована на а) опис стрижневих жанротвірних кодів (ключових правових термінів), які застосовують законодавці, щоб зробити доступним предметний світ; б) встановлення зв'язку стрижневих кодів з іншими кодами, що визначаються предметом актування; в) виявлення місця імміграційного акта у просторі правової культури США.

По-третє, сформульовано три канони, на яких ґрунтується лінгвoseміотична інтерпретація: а) канон детермінованості тлумачення потребами соціуму (моделлю правової реальності); б) канон цілісності об'єкта інтерпретації; в) канон вичерпності опису.

Ключові слова: законодавчий дискурс, жанр, імміграційний акт, правова лінгвoseміотика, лінгвoseміотична інтерпретація.

Nadiia ANDREICHUK

Doctor of Philology, Professor at the Hryhorii Kochur Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics, Ivan Franko National University of Lviv, 1 Universytetska str., Lviv, Ukraine, 79007

ORCID: 0000-0002-9592-3187

Mariia HORODYLOVSKA

assistant lecturer at the Hryhorii Kochur Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics, Ivan Franko National University of Lviv, 1 Universytetska str., Lviv, Ukraine, 79007

ORCID: 0000-0002-8745-8940

To cite this article: Andreichuk N., Horodylovska M. (2023). Potensial linhvosemiotychnoi interpretatsii dlia doslidzhennia zhanru immihratsinoho akta v zakonodavchomu dyskursi SShA [The potential of the linguosemiotic interpretation for the analysis of the Immigration Act genre in the US legal discourse]. *Current Issues of Foreign Philology*, 18, 3–11, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2023-18-1>

THE POTENTIAL OF THE LINGUOSEMIOTIC INTERPRETATION FOR THE ANALYSIS OF THE IMMIGRATION ACT GENRE IN THE US LEGAL DISCOURSE

The present paper seeks to outline a theoretical framework for the study of the genre of the immigration act in the legislative discourse of the USA and is structured in accordance with the main points that it aspires to clear up. Firstly, the fundamental genre features of the immigration act are singled out: 1) agency, which is revealed in semiosis - the process in which the text of the act functions as a sign; 2) sociality, which results from the agency of law as any legal action is socially determined; 3) genre markedness of the code, informational and cultural dimensions of semiosis of the immigration acts. The third feature is manifested in the parameterization of the genre of the act as a repeated functional unity of signs, which implies a) stability of linguistic coding (code dimension); b) determination of the content by the needs of society (informational dimension); c) compliance with the legal system and the existing social institution of law (cultural dimension).

Secondly, it is claimed that the genre of the immigration act presents one of the research objects in legal linguosemiotics. The latter is proposed to be singled out as a separate subdivision of linguosemiotics. It is argued that a fundamental method of genre research in legal linguosemiotics is linguosemiotic interpretation, which is aimed at a) the description of key genre-shaping codes (key legal terms) used by legislators to make the objective world accessible; b) the establishment of the “syntagms” formed by key codes and other codes determined by the subject of enactment; c) the description of the location of the immigration act in the space of the US legal culture.

Thirdly, the paper suggests the canons which the linguosemiotic interpretation should be grounded upon a) the canon of the determination of the interpretation by the needs of society (the model of legal reality); b) the canon of the integrity of the object of interpretation; c) the canon of the completeness of the interpretation.

Key words: legal discourse, genre, immigration act, legal linguosemiotics, linguosemiotic interpretation.

One thing we wish the legal system to do
is to give understandable commands, consistently interpreted
(Frank H. Easterbrook)

Актуальність проблеми. Жанр – вагоме поняття гуманітарних студій, вивчення якого поживалося у мовознавчій науці ХХ–ХХІ століть у зв'язку з розвитком комунікативної лінгвістики та розглядом жанру як категорії комунікації. Тлумачення жанру імміграційного акта (далі ІА), який є одним із ключових у палітрі жанрів законодавчого дискурсу США, його характерних особливостей та функцій в американському соціумі є актуальним питанням генології – окремого підрозділу мовознавчих студій, який спрямований на вивчення «розмаїття типізованих форм комунікації, що належать

усім без винятку сферам суспільного життя» (Яхонтова, 2009, с. 8). Зокрема, актуальним залишається питання обґрунтування процедури жанрового аналізу, яке передуватиме аналітичному розгляду конкретних жанрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням різних аспектів генології займаються українські вчені Ф. Бацевич, Х. Дяків, Н. Кравченко, Т. Яхонтова та ін. Серед зарубіжних учених, що працюють у цій царині, слід назвати В. Бгатію, А. Дуранті, Д. Гаймза, М. Голлідея, Дж. Гамперса, Е. Гоффмана, Дж. Мартіна, К. Міллер, Дж. Свейлза

та ін. Огляд основних публікацій цих вчених засвідчує, що англомовні дослідники розглядають генологію як багатовекторну дисципліну та виокремлюють три основні підходи до аналізу жанрів:

1. NR – підхід (*The New Rhetoric approach*), що був започаткований К. Міллер (Miller, 1984), яка тлумачить жанр як конвенційну категорію, що ґрунтується на масштабній типіфікації реторичних дій і отримує значення із ситуацій та соціальних контекстів, які породжують ці ситуації (Miller, 1984, с. 163). У новій реториці трактування жанру ґрунтується на ідеях соціо-конструктивізму, який інтегрує вивчення мови, дискурсу та культури. Представники цього напрямку не обмежуються розглядом функціонування мови в окремих контекстах, а зосереджуються на аналізі широкого соціокультурного фону з урахуванням конкретних соціальних ситуацій (докладніше див. колективну монографію за редакцією А. Фрідмена та П. Медвея (*Genre and the New Rhetoric*, 1994));

2. SFL-підхід (*The Systemic Functional Linguistics approach*), в основі якого лежить модель соціального контексту М. Голлідея (Halliday, 1978). Представники австралійської школи дослідження жанрів Р. Хасан (Hasan, 1985) та Дж. Мартін (Martin 1984; Martin 1985) застосували модель М. Голлідея для аналізу жанрів з опорою на три компоненти соціального контексту: царина (*field*) – що відбувається, суттєва відзнака (*tenor*) – які стосунки між учасниками і спосіб (*mode*) – канал комунікації;

3. ESP-підхід (*The English for Specific Purposes approach*), до якого відносимо напрацювання генології у контексті прикладних лінгвістичних досліджень і який опирається на тлумачення жанру як «класу комунікативних подій, учасники яких поділяють низку комунікативних цілей», і при цьому «жанр демонструє різні схеми подібності в структурі, стилі, вмісті та цільовій аудиторії» (Swales, 1990, с. 58).

Чи не найвагомішу роль для вивчення жанрів у контексті права відіграли праці представників третього підходу Дж. Свейлза (Swales, 1990) та В. Бгатії (Bhatia, 1993; Bhatia, 2004; Bhatia, 2017). При цьому останній зазначає, що саме зацікавлення правовим дискурсом привело його до вивчення жанрів і заставило шукати відповідь на запитання: «чому ці та інші професіонали пишуть саме таким чином?» (Bhatia,

2012, с. 18). У пошуках відповіді він пройшов шлях від виключно мовного аналізу академічних та професійних жанрів до аналізу професійних практик та предметних культур, поєднавши текстові, стратегічні та соціо-прагматичні аспекти конструювання та інтерпретації жанрів, а також їхнього функціонування в різних професійних контекстах. В. Бгатія виокремлює три «епізоди» у розвитку генології, які частково співвідносяться із виділеними вище підходами: 1) жанровий аналіз, початково орієнтований на вивчення мовнореторичних засобів (Bhatia, 1993), і згодом доповнений багатовекторним поглядом на жанровий аналіз крізь призму вирішення завдань вивчення англійської мови для спеціальних цілей (Bhatia, 2004); 2) критичний жанровий аналіз, який вивів генологію за межі аналізу семіотичних ресурсів, які застосовуються у професійних практиках, і привернув увагу до різних аспектів професійної комунікації, що має соціально обумовлені цілі, спільні професійні цінності та професійну культуру, що «розтаємничуються» (*demystify* – авторський неологізм В. Бгатії (Bhatia, 2012, с. 23) у жанрах; 3) інтердискурсивність, яка виявляється на всіх рівнях професійної практики та професійної культури і забезпечує їхнє вивчення через жанри, що використовуються (Bhatia, 2012, с. 25). Для докладного аналізу аспектів жанрової організації В. Бгатія виділив низку етапів (Bhatia, 1993, с. 22–36), які були критично проаналізовані Т. Яхонтовою (докладніше див. (Яхонтова, 2009, с. 70–71). Вона ж ґрунтовно розглядає концепцію Дж. Свейлза, викладену в його монографії, присвяченій жанровому аналізу (Swales, 1990), і відносить його та його послідовника В. Бгатію до концепції жанру в прикладній лінгвістиці (Яхонтова, 2009, с. 64–71).

Огляд праць українських дослідників у царині генології засвідчує, що більшість з них при розгляді жанрів опираються на засадничі ідеї представлені в монографіях Ф. Бацевича (Бацевич 2005), Т. Яхонтової (Яхонтова, 2009) та колективній монографії «Мовленнєві жанри в міжкультурній комунікації» (Помірко et al, 2010). Зокрема, Ф. Бацевич виокремлює шерег поглядів на природу жанрів: 1) мовленнєвий жанр як стилістичне явище; 2) мовленнєвий жанр як тип висловлення; 3) мовленнєвий жанр як текстове явище; 4) мовленнєвий жанр

як комунікативне явище; 5) розуміння сутності мовленнєвих жанрів, що поєднує теорію мовленнєву теорію жанрів М. Бахтіна, теорію мовленнєвих актів Дж. Остіна та лінгвофілософську концепцію мовних ігор Л. Вітгенштайна (Помірко et al, 2010, с. 28). Ф. Бацевич зазначає, що при тлумаченні жанру слід враховувати такі чинники: дискурсивний характер, текстова форма репрезентації, активна роль мовця та адресата та мовностилістичні особливості (Бацевич, 2005, с. 51). Опираючись на погляди Ф. Бацевича, А. Просяна обмежує розгляд жанру до «типу тексту, що презентує один із різновидів дискурсивної діяльності людини, створюється та сприймається учасниками спілкування як характерний для певної комунікативної ситуації» (Просяна, 2018, с. 88–89). Н. Кравченко розглядає жанр як стандартизований зразок соціальної інтеракції зі стабільною комунікативною структурою, який опирається на текстову з інституційно заданими характеристиками й відносно інваріантною змістовно-структурною організацією (Кравченко, 2007).

Вивчення жанрів у правовому дискурсі загалом та законодавчому зокрема ще не отримало достатньої уваги українських мовознавців. Перш за все останні звертають увагу на процеси творення правової термінології української мови, стан і перспективи її розвитку (О. Сербенська, Г. Онуфрієнко, Н. Руколянська, Е. Дерді, І. Усенко, І. Гумовська, С. Кравченко, І. Кочан, А. Токарська, В. Сімонюк, З. Тростюк, та ін.). Окремі міркування стосовно жанрів правового дискурсу знаходимо у Ю. Прадіда, О. Балинської, Н. Коваль, Н. Артикуци, С. Дорди, Н. Кравченко, І. Рудневої та ін.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є розкрити потенціал лінгвосеміотичної інтерпретації жанру імміграційного акта в законодавчому дискурсі США. Досягнення мети передбачає застосування лінгвосеміотичного підходу до визначення жанрів. З опорою на цей підхід пропонуємо розглядати жанр як повторювану функціонально-смыслову єдність системно організованих знаків у повторюваній комунікативній ситуації (Андрейчук, 2011, с. 14, 4–145). Корпус дослідження становлять імміграційні акти Конгресу США прийняті впродовж XVIII–XXI століть. Ці закони приймаються відповідно до конституційно встановленої процедури з метою регулювання

становища вагової соціальної групи осіб у країні – іммігрантів. Вважаємо, що є всі підстави розглядати ІА як окремий жанр законодавчого дискурсу. До таких підстав зараховуємо: 1) діяльнісну природу цієї категорії комунікації, яка втілюється в семіозисі – процесі, в якому текст акта функціонує як знак; 2) соціальність акта, яка впливає з його діяльнісної природи, оскільки кожен вид діяльності соціально обумовлений; 3) жанрову маркованість кодового, інформаційного та культурного виміру знакодії текстів актів у соціумі, яка виявляється в параметризації цього жанру як повторюваної єдності знаків, що передбачає: а) усталеність мовного кодування (кодовий вимір); б) детермінованість змісту потребами соціуму (інформаційний вимір); в) відповідність правовій системі та існуючому соціальному інституту права (культурний вимір).

Виклад основного матеріалу дослідження. ІА як жанр законодавчого дискурсу США – багатогранний об'єкт у правовій дійсності, який можна розглядати: з **погляду права**, тобто у рамках правової інтерпретації, на основі якої робимо висновки правової природи. З цього погляду розгляд ІА належить до тієї царини досліджень, де вивчаються раціонально-умовні знакові системи¹, які зумисно створені людьми для забезпечення потреб регулювання правопорядку в соціумі. Таку царину можна назвати семіоправом; б) з **погляду філології**, тобто як будь-який інший текст. Цей погляд дозволяє говорити про «філологію права» – розгляд правових питань крізь призму мовних та жанрових особливостей правових текстів та/чи мовленнєвих особливостей учасників правових процесів та інтерпретації першого і другого; в) з **погляду соціології** для встановлення ефективності досягнення цілей соціальної взаємодії. З цього погляду розгляд ІА належить до царини соціо-права; г) з **погляду семіотики**, тобто як мовний знак та його дію у просторі правової культури для аналізу кодового, інформаційного та культурного виміру знакодії. Отож з цього погляду ІА є об'єктом семіотики і за класифікацією царин семіотики, запропонованою Пітером

¹ Більшість дослідників, починаючи від Августина Аврелія, поділяють знакові системи на природні та умовні (узвичаєні). Останні створюються для забезпечення конкретних потреб різних видів діяльності і їх можна поділити на раціонально-умовні та художньо-умовні. Раціонально-умовні включають мовні та немовні (докладніше про класифікацію знакових систем див. [Андрейчук, 2021 с. 80–89]).

Штайнером, належить до комунікативної семіотики (Steiner, 1989 с. 47).

Оскільки йдеться про вербальну комунікацію всередині правової дійсності, то пропонуємо віднести вивчення ІА до **правової лінгвосеміотики**. Дослідження у цій запропонованій царині буде вимагати поєднання підходів філології права та семіотики права. Остання включає також питання, які М. Голлідей пропонує вважати предметом розгляду соціальної семіотики, яка привертає увагу до тих інструментів, що впливають на процес мовленнєвої діяльності в конкретному соціальному контексті (Halliday, 1978). **Предметом правової лінгвосеміотики** вважатимемо вербальні знакові системи представлені історично сформованою сукупністю модусів правової комунікації (дискурсів, жанрів та мовленнєвих актів), стан якої відповідає рівню правової культури суспільства в кожну історичну епоху. Комплексним методом дослідження у царині правової лінгвосеміотики є **лінгвосеміотична інтерпретація**.

Лінгвосеміотичний підхід до аналізу ІА ґрунтується на тому, що соціонормативний простір суспільства, зокрема правова дійсність, створюється за певною моделлю, яка виражена в палітрі жанрів правового дискурсу, що утворюють систему складних знаків, об'єктами яких є правові явища. Останні «впливають на правову культуру соціальних суб'єктів і правопорядок у суспільстві, оскільки правосвідомість не тільки відображає об'єктивну правову дійсність, а й моделює її» (Балинська, 2013, с. 10).

Основними особливостями жанру ІА є знакова і метамовна природа. Стосовно першої наголосимо, що як мовний знак ІА – не лише одиниця в системі означання, а й одиниця, яку виявляємо в системі комунікації (Есо, 1984, с. 21), а стосовно другої, то ІА, з одного боку, забезпечує засоби представлення закону, а, з іншого, – стає законом у просторі правової культури. Отож текст акта розглядаємо як засіб означання конкретної правової ситуації і як регуляторний знак, який визначає правомірність/неправомірність дій громадян у цій ситуації.

Дослідження ІА є міждисциплінарним, однак наскрізним об'єднувальним стрижнем є лінгвосеміотична інтерпретація – процес і результат встановлення змісту мовленнєвої

правової дії. Поняття інтерпретації має низку тлумачень у різних галузях наукового знання: 1) загальнонауковий метод із фіксованими правилами перекладу формальних символів і понять на мову змістовного знання. В широкому сенсі – «зображення, дешифрування чи моделювання однієї системи в іншій – конкретніше визначеній, зрозумілішій чи загальноприйнятій» (Філософський енциклопедичний словник, с. 247); 2) пізнавальні процедури, метою яких є розуміння. У цьому сенсі інтерпретацію розглядають у зіставленні з пояснювальним методом, який застосовують у науках про природу; 3) інструмент пізнання в аспекті отримання, збереження та опрацювання знань, який поглиблює наше знання про предмет інтерпретації; 4) фундаментальний метод роботи з текстами як знаковими системами. У соціально-гуманітарній сфері цей метод забезпечує встановлення значення поняттєвих вербальних структур і тлумачиться двояко: а) як їх застосування до предметних галузей (наприклад ідентифікація формулювань положень закону з конкретною ситуацією в практиці юриспруденції) і б) як надання смислу вербальним знаковим структурам.

У цій статті застосовуємо поняття лінгвосеміотичної інтерпретації у четвертому сенсі: «техніка» роботи з текстами як знаковими системами, яка представлена сукупністю прийомів, способів, методів вияву усіх вимірів семіозису досліджуваних текстів. На переконання авторів така інтерпретація дозволяє ввести наукову процедуру текстового аналізу довільної складності, що веде до загальнозначущого результату. А це – шлях формування методології гуманітарно-філософського знання. Вибір комплексного методу лінгвосеміотичної інтерпретації обґрунтовуємо вагомністю семіотики як метанауки, що розв'язує питання передумов наукового знання загалом.

Лінгвосеміотична інтерпретація ІА ускладнюється у зв'язку з метасеміотичною природою тексту акта. З одного боку, йдеться про лінгвосеміотичну інтерпретацію тексту, а іншого – про інтерпретацію закону, представленого цим текстом. Отож лінгвосеміотичну інтерпретацію ІА будемо тлумачити двояко: а) як результат семіозису (знакодії акта на інтерпретатора); б) як техніку дослідження семіозису. Перше тлумачення стосується розуміння акта іммігрантами, для

яких він перетворюється з модусу пізнання на модус буття – «домівку буття» (Heidegger, 1977). Друге тлумачення стосується ключа, який застосовує інтерпретатор-дослідник, і це тлумачення частково перегукується з тлумаченням знакового аналізу у Чарльза Морріса, який розглядає його як вивчення синтаксичного, семантичного і прагматичного вимірів конкретних процесів семіозису та з'ясування правил використання цих знакових засобів (Morris, 1938, с. 6–9). Застосувавши модифікований підхід до розгляду вимірів семіозису, виокремлюємо кодовий, інформаційний та культурний його виміри (докладніше див. (Андрейчук, 2021) і визначаємо мету лінгвосеміотичного аналізу наступним чином: а) опис тих стрижневих жанротвірних кодів, які застосовують законодавці, щоб зробити доступним предметний світ (кодовий вимір). До стрижневих кодів зраховуємо ті, що служать для означання тієї соціальної групи людей, яких стосується акт: *alien, naturalized person, immigrant.*; б) встановлення зв'язку стрижневих кодів з іншими кодами, які визначаються предметом актування та стосуються конкретних норм поведінки осіб, що належать до цієї групи (інформаційний вимір); в) виявлення місця та функцій ІА у просторі правової культури (культурний вимір).

Пропонуємо виокремити низку канонів, на яких, на нашу думку, ґрунтується лінгвосеміотична інтерпретація. Перш за все, розглянемо саме поняття канону. Італійський історик права і теоретик герменевтики Еміліо Бетті (1890–1968) зробив спробу виявити загальну гносеологічну структуру, що лежить в основі всіх форм наукового тлумачення (філологічних, історичних, теологічних, юридичних), і вперше при розгляді поняття інтерпретації застосував поняття канону (Betti, 1987).

Для Бетті було надзвичайно важливо визнати правову інтерпретацію об'єктивною, тобто такою, що виявляється через зв'язок оцінок юристів з реальним життям. Юристи через їхнє знання світу завдяки безпосередньому досвіду і через зв'язки їхніх тверджень з реальним життям можуть досягти рівня знань, який забезпечить канонічну модель філософії права, центральною точкою якої є інтерпретація.

Канон в широкому розумінні – правило або система правил будь-якого виду людської

діяльності (Філософський енциклопедичний с. 267).² У європейській культурі це поняття найчастіше вживається у релігійному контексті – як традиційні настанови щодо віровчення, догматики, культу, церковної організації, що ведуться від Апостолів, Отців Церкви або вироблені церковними Соборами. Також це поняття використовують музикознавці, правознавці та літературознавці. У найзагальнішому сенсі термін вживається при визначенні філософських шкіл та традицій і означає аксіоматизовану систему основних положень та відповідний корпус літературних джерел (Філософський енциклопедичний с. 267). Отож, розглядаючи лінгвосеміотичну інтерпретацію ІА, виокремимо низку канонів – засадничих положень, які вважаємо наріжними нормами у царині правової лінгвосеміотики.

А. Канон детермінованості тлумачення потребами соціуму (моделлю правової реальності). Для інтерпретації необхідне знання людського буття, в якому є місце для предмета і тексту про нього. Текст і його предмет існують з певною метою, що пов'язані зі способом буття. Інтерпретація визначається моделлю реальності. На думку Людвіга Вітгенштайна картиною реальності є пропозиція, бо «якщо я розумію пропозицію, я знаю ситуацію, яку вона представляє» (Wittgenstein, 2002, с. 24). У передмові до «Логіко-філософського трактату» Вітгенштайна Бертран Расселл привертає увагу до того, що «спроможність пропозиції представляти факт ґрунтується на тому факті, що в ній об'єкти представлені знаками» (Wittgenstein, 2002, с. xiii).

Б. Канон цілісності об'єкта інтерпретації. Текст ІА як семіотичний об'єкт є нерозривною єдністю описуваної правової ситуації та її представлення засобами мовного коду: стрижневими кодами, які означають членів соціуму, яких стосується акт, схемами їхнього зв'язку з різними референтними полями лексики в кожному конкретному акті («інформаційні синтагми») та жанровими моделями кодування.

В. Канон вичерпності опису. Коли ІА об'єктивується у знаковій формі, то інтерпре-

² *Етимологічний словник української мови тлумачить слово канон у контексті релігії: «церковне правило, догма; пісня на честь святого; усталена норма» і вказує, що через церковнослов'янське посередництво слово було запозичено в давньоруську мову з грецької: κανών — брусок; прут; лінійка; правило, норма. Так називали серед іншого тростину, яку використовували в будівництві для точності вимірювань як еталон довжини [Етимологічний словник української мови, Т. 2, с. 365].*

тація повинна бути комплексною і враховувати всі виміри цього знака у культурній спільноті. Знак «говорить» з членами спільноти, отождивляючи лінгвіст-інтерпретатор має застосувати низку методичних операцій для повноти реконструкції процесу та результату знакодії. Текст жанру ІА як вербальна знакова одиниця є відкритим для багатьох інтерпретацій і постає перед поглядом інтерпретатора-лінгвіста у вигляді «набору очікувань» (цит. за (Дзера, 2017, с. 28), який потребує вичерпного опису.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Жодне мовне явище не може вважатися адекватно описаним, якщо не враховано його знакодню, тобто ті сутнісні механізми, які регулюють соціальну поведінку носія мови. Ефективною основою вивчення поведінки і стану людини в соціумі є законодавчий дискурс, який породжується законодавчими соціальними інституціями. Законодавчий дискурс США продукується Конгресом США й вербалізується у низці жанрів, серед яких вагому роль відіграє жанр ІА.

Запропонований лінгвосеміотичний підхід до розгляду ІА забезпечує його розгляд як повторюваної єдності знаків у повторюваній комунікативній ситуації, що передбачає: а) установленість мовного кодування (кодовий вимір); б) детермінованість вмісту потребами соціуму

(інформаційний вимір); в) відповідність правовій системі та існуючому соціальному інститутові права (культурний вимір). До основних ознак ІА належать 1) діяльна природа цієї категорії комунікації, яка втілюється в знакодії тексту акта; 2) соціальна природа, яка впливає з діяльної, оскільки кожен вид діяльності соціально обумовлений; 3) жанрова маркованість кодового, інформаційного та культурного виміру знакодії текстів актів у соціумі.

Правовий дискурс, який представлений палітрою правових жанрів, пропонуємо досліджувати в рамках окремого підрозділу лінгвосеміотичних студій – правової лінгвосеміотики. Засадничим методом цього підрозділу вважаємо лінгвосеміотичну інтерпретацію, яка, при умові дотримання основних канонів (детермінованості тлумачення потребами соціуму, цілісності об'єкта інтерпретації та вичерпності опису) має великий потенціал для вивчення жанрів різних типів дискурсів. Зокрема дослідження ІА в рамках правової лінгвосеміотики дозволить виявити а) норми поведінки та статусні характеристики іммігрантів шляхом аналізу їх знакового втілення в текстах актів з використанням різних типів кодів та б) дієвість акта з погляду інформаційного та культурного вимірів його знакодії шляхом використання контент-аналізу текстів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрейчук Н. Виміри семіозису: монографія. Львів: ПАІС, 2021. 352 с.
2. Андрейчук Н. Семіотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV – початку XVIII століття: монографія. Львів: Вид-во Львів. Політехніки, 2011. 280 с.
3. Балинська О. Семіотика права: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 416 с.
4. Бацевич Ф.С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи. Львів: ПАІС, 2005. 264 с.
5. Дзера Оксана. Біблійна інтертекстуальність і переклад: англо-український контекст: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 490 с.
6. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. Т. 2: Д-Копці. Київ: Наук. думка, 1985. 572 с.
7. Кравченко Н. К. Міжнародно-правовий дискурс: когнітивно-комунікативний аспект: дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство». Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2007.
8. Помірко Р., Бацевич Ф., Паславська А. Мовленнєві жанри в міжкультурній комунікації: монографія. Львів: ПАІС, 2010. 218 с.
9. Просяна А.В. Мовленнєві жанри законодавчого юридичного дискурсу. *Вісник ОНУ. Сер.: Філологія*, 2018. Т. 23, вип. 2 (18). С. 87–95.
10. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В. І. Шинкарук. К.: Абрис, 2002. 742 с.
11. Яхонтова Т.В. Лінгвістична генологія наукової комунікації: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 420 с.
12. Betti E. On a General Theory of Interpretation: The Raison d'Etre of Hermeneutics. *The American Journal of Jurisprudence*, 1987. Vol. 32, Issue 1. P. 245–268.
13. Bhatia V. K. Analyzing Genre: Language Use in Professional Settings. London: Routledge, 1993. 264 p.

14. Bhatia V. K. *Critical Genre Analysis: Investigating Interdiscursive Performance in Professional Contexts*. London, New York, Routledge, 2017. 232 p.
15. Bhatia V. K. Critical reflections on genre analysis. *Iberica* 24, 2012. P. 17–28.
16. Bhatia V. K. *Worlds of Written Discourse: A genre-based view*, London and New York: Continuum, 2004. P. xvii + 228.
17. Eco U. *Semiotics and the Philosophy of Language*. Bloomington: Indiana University Press, 1984. 242 p.
18. *Genre and the New Rhetoric* / ed. by A. Freedman, P. Medway. London: Taylor and Francis, 1994. 254 p.
19. Halliday M. A. K. *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. Maryland: University Park Press, 1978. 256 p.
20. Hasan R. The structure of a text. *Language, Context and Text* / M. A. K. Halliday and R. Hasan (eds). Geelong, Victoria: Deakin University Press, 1985. P. 52–69.
21. Heidegger M. Letter on Humanism. *Basic Writings* / David Farrell Krell ed. New York: Harper& Row, 1977. P. 190–242.
22. Martin J. R. Process and text: Two aspects of human semiosis. *Systemic Perspective on Discourse, Vol. 1: Selected Theoretical Papers from the 9th International Systemic Workshop*. / J. D. Benson and W. S. Greaves (eds), Norwood, NJ: Alex, 1985, P. 248–274.
23. Martin, J. R. Language, register and genre. *Children Writing: Reader* / F. Christie (ed.). Geelong: Deakin University Press, 1984. P. 21–30.
24. Miller C. R. Genre as social action. *Quarterly Journal of Speech*, 70, 1984. P. 151–167.
25. Morris Ch. Foundations of the Theory of Signs. *International Encyclopedia of Unified Science*, 1938, Vol. 1, Number 2. P. 1–59.
26. Steiner P. Semiotics. *International Encyclopedia of Communications in 4 volumes* / ed. in Chief E Barnouw. Oxford, New York: Oxford University Press, 1989. Vol. 4 (Sapi – Zwor). P. 46–50.
27. Swales J.M. *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. 260 p.
28. Wittgenstein L. *Tractatus Logico-Philosophicus* / Trans. by D.F.Rears and B.F. McGuinness. With an introduction by Bertrand Russell. London, New York: Routledge, 2002. 106 p.

REFERENCES:

1. Andreichuk, Nadiia. (2021). *Vymiry semiozysu [Semiosis Dimensions]*. Lviv: PAIS [in Ukrainian].
2. Andreichuk, Nadiia. (2011). *Semiotyka linhvokulturnoho prostoru Anhlil kintsia XV – pochatku XVIII stolittia. [Semiotics of the linguistic-cultural space of England from the end of the 15th to the beginning of the 18th century]*. Lviv: Vyd. Lviv. Polithtniky [in Ukrainian].
3. Balynska, Olha. (2013). *Semiotyka prava. [Semiotics of law]*. Lviv: LvDUVS [in Ukrainian].
4. Batsevych, Floriy. (2005). *Linhvistychna henolohiya: problemy i perspektyvy. [Linguistic genealogy: problems and prospects]*. Lviv: PAIS [in Ukrainian].
5. Dzera, Oksana. (2017). *Bibliyna intertekstualnist i pereklad: anhlo-ukrayinskyi kontekst. [Biblical intertextuality and translation: the English-Ukrainian context]*. Lviv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
6. *Etymolohichnyi slovnyk ukrayinskoyi movy u 7 t. (1985). [Etymological dictionary of the Ukrainian language in 7 vol.]*. T. 2: D – Koptsi. Kyiv: Nauk. dumka [in Ukrainian].
7. Kravchenko, Nataliia. (2007). *Mizhnarodno-pravovyi dyskurs: kohnityvno-komunikatyvnyi aspect. [International legal discourse: the cognitive-communicative aspect]. Doctor's thesis*. Kyiv: Kyiv National Taras Shevchenko University [in Ukrainian].
8. Pomirko, Roman; Batsevych, Floriy; Paslavska, Alla. (2010). *Movlennievi zhanry v mizhkulturniy komunikatsiyi. [Speech genres in intercultural communication]:* Lviv: PAIS [in Ukrainian].
9. Prosiiana, Aliona. (2018). *Movlennievi zhanry zakonodavchho yurydychnoho dyskursu. [Speech genres in legislative legal discourse]. Visnyk ONU. Ser: Filolohiya*. T. 23, vyp. 2 (18) [in Ukrainian].
10. Shynkaruk V. I. (Eds.). (2002). *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk. [Philosophical Encyclopedic Dictionary]*. K.: Abrys [in Ukrainian].
11. Yahontova, Tetiana. (2009). *Linhvistychna henolohiya naukovoii komunikatsiyi. [Linguistic genealogy of scientific communication]*. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
12. Betti E. (1987). *On a General Theory of Interpretation: The Raison d'Être of Hermeneutics. The American Journal of Jurisprudence*, Vol. 32, Issue 1.
13. Bhatia V. K. (1993). *Analyzing Genre: Language Use in Professional Settings*. London: Routledge.
14. Bhatia V. K. (2017). *Critical Genre Analysis: Investigating Interdiscursive Performance in Professional Contexts*. London, New York, Routledge.

15. Bhatia V. K. (2012). Critical reflections on genre analysis. *Iberica* 24.
16. Bhatia V. K. (2004). *Worlds of Written Discourse: A genre-based view*, London and New York: Continuum.
17. Eco U. (1984). *Semiotics and the Philosophy of Language*. Bloomington: Indiana University Press.
18. *Genre and the New Rhetoric* (ed. by A. Freedman, P. Medway). (1994). London: Taylor and Francis.
19. Halliday M. A. K. (1978). *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. Maryland: University Park Press.
20. Hasan R. (1985). The structure of a text. *Language, Context and Text* / M. A. K. Halliday and R. Hasan (eds). Geelong, Victoria: Deakin University Press.
21. Heidegger M. (1977). Letter on Humanism. *Basic Writings* / David Farrell Krell ed. New York: Harper& Row.
22. Martin J. R. (1985). Process and text: Two aspects of human semiosis. *Systemic Perspective on Discourse, Vol. 1: Selected Theoretical Papers from the 9th International Systemic Workshop* / J. D. Benson and W. S. Greaves (eds), Norwood, NJ: Alex.
23. Martin, J. R. (1984). Language, register and genre. *Children Writing: Reader* / F. Christie (ed.). Geelong: Deakin University Press.
24. Miller C. R. (1984). Genre as social action. *Quarterly Journal of Speech*, 70.
25. Morris Ch. (1939). Foundations of the Theory of Signs. *International Encyclopedia of Unified Science*. Vol. 1, Number 2.
26. Steiner P. (1989). Semiotics. *International Encyclopedia of Communications in 4 volumes* / ed. in Chief E Barnouw. Oxford, New York: Oxford University Press. Vol. 4 (Sapi – Zwor).
27. Swales J. M. (1990). *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
28. Wittgenstein L. (2002). *Tractatus Logico-Philosophicus* / Trans. by D.F.Rears and B.F. McGuinness. With an introduction by Bertrand Russell. London, New York: Routledge.